EUROOPAN UNIONIN POLIITTINEN KEHITYS:

KESKEISIÄ KEHITYSKULKUJA

Timo Miettinen, FT
Eurooppa-tutkimuksen keskus
Helsingin yliopisto

EUROOPAN MONET KRIISIT (2009-19)

- talous-, velka- ja pankkikriisi
- sosiaalinen kriisi
- maahanmuuttokriisi
- oikeusvaltiokriisi (Itä-Eurooppa)
- EU-instituutioiden kriisi, demokratiakriisi
- brexit
- Katalonia, Italia, Saksa, Ranska…
- Disintegraatio?

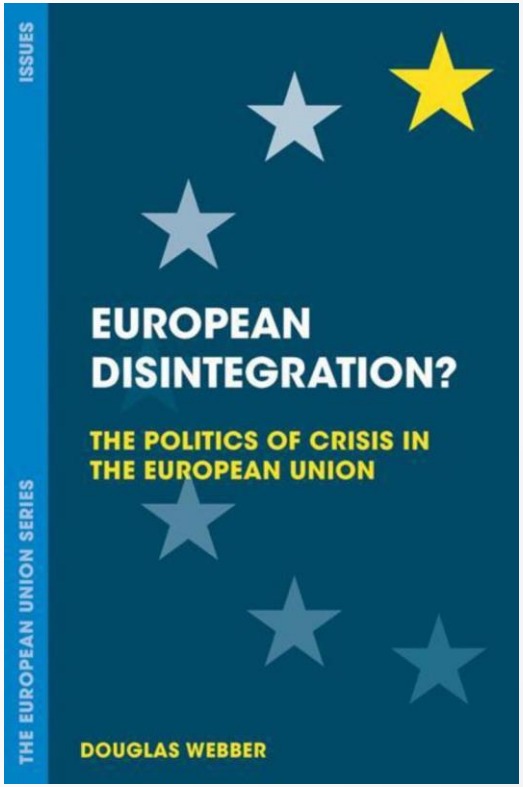

GEOPOLIITTISET MUUTOKSET (2014-)

- Venäjä: Krimin kv-oikeudellisesti laiton miehitys, autoritarismi
- Brexit: kauppa ja turvallisuus
- USA: Trump, protektionismi, vetäytyminen (NATO)
- Kiina: poliittinen ja taloudellinen suurvalta, strategiset investoinnit,
- Brasilia: Bolsonaro ja autoritaarinen talousliberalismi

EU-INTEGRAATIO ON PYSÄHTYNYT?

- Usein esitetyn näkemyksen mukaan eurokriisi (2009-) on merkinnyt EU-integraation pysähtymistä.
- Yhteispäätösmenettely (komissio+jäsenmaat) vastatuulessa.
- Lissabonin sopimus (2009) viimeinen perussopimusuudistus?

… MUTTA EU:ssa tapahtuu paljonkin

- Eurooppalainen ohjausjakso (2010)
- Makrotaloudellisten epätasapainojen menettely (2011)
- Talousohjaus (Fiscal Compact, 2012)
- Euroopan vakausmekanismi (2012)
- Pankkiunioni (2012)
- Eurooppalainen investointiohjelma (2014)
- Maahanmuutto- ja integraatiorahasto (2014)
- Rajavalvonta- (2016) ja maahanmuuttovirastot (2017)
- Puolustusrahasto ja pysyvä rakenteellinen yhteistyö (2017)

1. EU-INTEGRAATIO MUUTTAA MUOTOAAN

- Tosiasia: EU-integraatio muuttunut vaikeammin hahmotettavaksi; osa ratkaisuista EU-oikeuden, osa kansainvälisen oikeuden kehikossa
- Bryssel (komissio & parlamentti) ei ole enää EU-integraation keskeinen ajuri – **uusi hallitustenvälisyyden aika.**
- **Toimeenpaneva, neutraali valta**: EKP:lle asetetaan kovia odotuksia talouskriisien ratkaisijana.
- **Monen nopeuden Eurooppa**: Euroalueen ja muun EU:n välinen kuilu kasvaa (Lissabonin sopimuksen liittymävelvoite tyhjä kirjain?)

2. HALLITUSTENVÄLISYYS TARKOITTAA SISÄPOLITIIKAN KOROSTUMISTA

- **Sisäpolitiikka** on keskeinen EU-politiikan ajuri
- Oikeistopopulismin nousu on vain yksi juonne talouskriisejä seuraavassa puoluekentän jakautumisessa
- 2010-luvun puoluekenttä entistä fragmentoituneempi
- Sisäpoliittiset ktapahtumat ohjaavat tällä hetkellä EU:n kehitystä: brexit, Saksa, Ranska…
- Myös pieni maa voi halutessaan vaikeuttaa kehitystä yksittäisillä tai useammilla politiikkalohkoilla
- ?

3. UUSI BLOKKIPOLITIIKKA

- EU:n päätöksenteko muistuttaa konferenssidiplomatiaa
- Yksi tämän ilmiön seurauksia on ollut **uudenlaisten blokkien tai maaryhmien muodostuminen** sekä **alueellisen yhteistyön merkitys**.
- Eritahtinen integraatio: euroalue esimerkkinä, ”Versailles’n julistus” (2017) vahvistaa
- Keskeisiä alueryhmiä: Hansa-liitto, Visegrad-maat, Saksa-Ranska, Etelä-Eurooppa (Rajoyn ryhmä)
- Kiinan Vyö ja tie -hanke (*Belt and Road Initiative*) tuo uusia jakolinjoja?
- Keskeistä on pohtia, mihin ryhmään kuuluu

MIKÄ ON PIENEN MAAN ETU?

KIITOS!

Timo Miettinen
Timo.pa.miettinen@helsinki.fi
p. 050 3004775